

Звіт про стан виконання довгострокового та щорічного планів державного контролю за 2019 рік

Довгостроковий план державного контролю на 2018-2021 роки, затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 грудня 2018 року № 654 (далі - Довгостроковий план), оприлюднено на офіційному сайті Держпродспоживслужби в розділі «Діяльність» «Підрозділ – Планування діяльності» за посиланням <http://www.consumer.gov.ua>.

Щорічний план державного контролю Держпродспоживслужби у сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, ветеринарної медицини на 2019 рік, затверджений наказом Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів від 27 листопада 2018 року № 965 (далі - Щорічний план на 2019 рік), оприлюднено на офіційному сайті Держпродспоживслужби в розділі «Діяльність» «Підрозділ – Планування діяльності» за посиланням <http://www.consumer.gov.ua>.

Відповідно до Щорічного плану на 2019 рік перевірено 22522 суб'єкти господарювання, в тому числі в формі інспектування проведено 26616 перевірок, в формі аудиту системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках 4327 перевірок. Під час планових заходів державного контролю заходів здійснено 111879 відборів зразків.

У ході здійснення заходів контролю відбиралися зразки продукції. Так, під час планових перевірок було відібрано 11879 зразків, у яких виявлено 706 невідповідностей. Позапланово відбір зразків продукції здійснено в 5364 випадках, як наслідок - виявлено 615 невідповідностей.

За результатами розгляду 2491 скарги громадян у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів здійснено перевірку 1639 суб'єктів господарювання та піддано штрафу 752 особи на суму 15,9 млн грн.

Суб'єктам господарювання видано 17339 обов'язкових для виконання у визначені строки письмових вимог (приписів) посадових осіб органів державного нагляду (контролю) щодо усунення порушень вимог законодавства.

У зв'язку з виявленими порушеннями, які становили загрозу для життя або здоров'я людини чи тварини, прийнято 376 рішень про тимчасове припинення виробництва та/або обігу харчових продуктів та/або кормів.

Протягом 2019 року в Україні проведено 616 млн ветеринарно-санітарних експертиз, в тому числі 315,2 тис. м'яса яловичини, 3,4 млн м'яса свинини, 611,7 млн м'яса птиці та 401,9 тис. інших видів продукції тваринного походження. При цьому, не допущено до реалізації 8856,3 тонни небезпечного м'яса та субпродуктів, з яких 615,6 тонни направлено на знезараження, 8240,7 тонни утилізовано.

Державними лабораторіями ветеринарно-санітарної експертизи на агропродовольчих ринках України (крім Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та частини Донецької і Луганської областей) проведена ветеринарно-санітарна експертиза 18 млн. партій продукції тваринного та рослинного походження. За наслідками проведеної ветеринарно-санітарної експертизи не допущено в реалізацію 411 тонн небезпечної та недоброякісної продукції, з яких 340 тонн знешкоджено, 71 тонну утилізовано.

Державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин в 2020 році буде здійснюватися відповідно до наказу Держпродспоживслужби від 26 листопада 2019 року № 1150 «Про затвердження щорічного плану державного контролю Держпродспоживслужби у сферах безпеки та окремих показників якості харчових продуктів, ветеринарної медицини», який оприлюднено на офіційному сайті Держпродспоживслужби в розділі «Діяльність» «Підрозділ – Планування діяльності» за посиланням: <http://www.consumer.gov.ua>. Щорічний план на 2020 рік передбачає перевірку 28122 суб'єкти господарювання (+5600 суб'єктів господарювання у порівнянні з 2019 роком), в тому числі в формі інспектування 31151 перевірка (+5281 інспектування у порівнянні з 2019 роком), в формі аудиту системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках 4760 перевірок (+433 аудити). Під час планових заходів державного контролю заходів в 2020 році заплановано 14172 відбори зразків (+576 відборів у порівнянні з 2019 роком).

Затвердження Щорічного плану відбулось в терміни, визначені частиною другою статті 25 Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» (далі-Закон про державний контроль), відповідно до якої Щорічний план на наступний рік розробляється та затверджується компетентним органом до 1 грудня поточного року.

Щорічні плани на 2019 рік та 2020 рік відповідають довгостроковому плану державного контролю, ґрунтуються на ризик-орієнтованому підході та визначають кількість відборів зразків різних видів харчових продуктів і кормів та їх лабораторних досліджень (випробувань) за визначеними показниками. Щорічний план державного контролю на 2020 рік буде переглядатись одночасно з Довгостроковим планом з урахуванням положень статті 24 Закону про державний контроль.

Відповідно до пункту 5 частини першої статті 5, статті 18 Закону України "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин", Закону України "Про ветеринарну медицину" постановою Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2018 р. № 896 «Деякі питання здійснення планових заходів державного контролю Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів» запроваджено процедуру визначення періодичності здійснення планових

інспектувань та аудитів відповідності діяльності операторів ринку вимогам законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин.

Так, критеріями, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, є:

- визначені ризики, пов'язані з тваринами, харчовими продуктами, кормами, операторами ринку (потужностей), використанням харчових продуктів або кормів, процесів, матеріалів, речовин, провадженням діяльності або операцій, які можуть справити негативний вплив на безпечність харчових продуктів та/або кормів, здоров'я та благополуччя тварин;

- результати здійснення попередніх заходів державного контролю;

- ефективність процедур, які застосовуються оператором ринку (потужностей) з метою дотримання законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин;

- інформація, яка може свідчити про невідповідність господарської діяльності вимогам законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин.

Кількість балів, ступінь ризику від провадження господарської діяльності та періодичність здійснення планових заходів державного контролю визначаються в актах категоризації потужності у сфері безпечності та окремих показників якості харчових або у сфері ветеринарної медицини, які складаються державними інспекторами територіальних органів Держпродспоживслужби щодо кожної потужності.

Також за ініціативи Держпродспоживслужби відповідно до ухвалених рішень Кабінету Міністрів України запроваджено ризик-орієнтований підхід:

- під час планування заходів державного контролю щодо провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів, шляхом ухвалення постанови Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 908 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів»;

- у сфері ветеринарної практики, шляхом ухвалення постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 648 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері ветеринарної практики та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів»;

- під час планування заходів державного контролю щодо провадження господарської діяльності із зберігання зерна та продуктів його переробки, шляхом ухвалення постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 787 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності із зберігання зерна та продуктів його переробки і визначається періодичність здійснення планових заходів

державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачі)».

Лабораторні дослідження (випробування) для цілей державного контролю проводяться державними лабораторіями, перелік яких затверджено та оприлюднено на офіційному веб-сайті Держпродспоживслужби за посиланням: http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Perelik_Laboratori/159/. Наразі до зазначеного переліку включено 93 державні лабораторії підпорядковані Держпродспоживслужбі, а також 14 інших лабораторій, в тому числі 5 підпорядкованих Міністерству охорони здоров'я, віднесених до системи ДП «Укрметртестстандарт» - 4, інших форм власності та підпорядкування - 5.

Обов'язковою умовою для уповноваження акредитованих лабораторії є виконання всіх вимог, що є обов'язковими для акредитації національним органом України з акредитації та/або іноземним органом з акредитації, який є повним членом ІЛАС - Міжнародної організації із співробітництва в галузі акредитації лабораторій, відповідно до стандартів ДСТУ ISO/IEC 17025:2006, ISO/IEC 17025:2017 або інших стандартів, якими їх замінено, протягом усього періоду починаючи з моменту отримання відповідної акредитації.

Механізм та критерії, за якими Держпродспоживслужба здійснює уповноваження акредитованих лабораторій, у тому числі референс-лабораторій, для цілей державного контролю лабораторних досліджень (випробувань) відібраних зразків харчових продуктів, кормів, сіна, соломи, побічних продуктів тваринного походження та будь-яких речовин (у тому числі з докілья), які пов'язані з виробництвом та/або обігом харчових продуктів та кормів, здоров'ям та благополуччям тварин визначені постановою Кабінету Міністрів України від 10 січня 2019 р. № 10 «Про затвердження Порядку та критеріїв уповноваження акредитованих лабораторій, у тому числі референс-лабораторій, та Порядку перевірки дотримання уповноваженими акредитованими лабораторіями, у тому числі референс-лабораторіями, критеріїв уповноваження та позбавлення такого уповноваження».

В 2019 році операторам ринку, що провадять діяльність, пов'язану з виробництвом та/або зберіганням харчових продуктів тваринного походження видано 1926 експлуатаційних дозволів, що на 1286 більше (+33 відсотків) від 640 дозволів виданих в 2018 року. Для здійснення діяльності потужностей (об'єктах) з переробки неїстівних продуктів тваринного походження, виробництва, змішування та приготування кормових добавок, преміксів і кормів видано 618 експлуатаційних дозволів, що на 201 (+67 відсотків) більше від 2018 року. Зазначені показники свідчать про тенденцію щорічного розширення діяльності операторів ринку (потужностей) у відповідних видах діяльності та заходи вжиті Держпродспоживслужбою для забезпечення їх діяльності у відповідності із діючим законодавством.

Станом на 01.01.2020 до Державного реєстру потужностей, оприлюдненого на офіційному сайті Держпродспоживслужби в розділі «Діяльність» «Підрозділ – Реєстри» (<http://www.consumer.gov.ua>) внесено 288337 операторів ринку, виключено з реєстру у зв'язку з припиненням

діяльності 13166 операторів ринку. Аналіз обсягів державної реєстрації свідчить про те, що в 2019 році процедура державної реєстрації потужностей з виробництва та/або обігу харчових продуктів, на які не вимагається отримання експлуатаційного дозволу пройдена 51206 операторами ринку. При цьому очікується, що така тенденція збережеться в 2020 році.

З метою забезпечення державного контролю свіжого м'яса на бійнях, потужностях з переробки диких тварин та потужностях з розбирання та обвалювання м'яса відповідно до вимог статті 30 Закону про державний контроль діяльність 1405 операторів ринку контролюється офіційними ветеринарними лікарями, в тому числі на підприємствах з виробництва м'яса птиці-662 особи, виробництва м'яса копитних-1047 осіб, виробництва інших видів м'яса-284 особи, на підприємствах експортерів -167 осіб.

В рамках реалізації Довгострокового плану, а також відповідно до міжнародних вимог, у тому числі Директиви Ради ЄС 96/23 від 29 квітня 1996 року про заходи з моніторингу певних речовин та їх залишків у живих тваринах та продуктах тваринного походження наказом Держпродспоживслужби від 07 грудня 2018 року № 1006 «Про затвердження Плану державного моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднювачів у живих тваринах і необроблених харчових продуктах тваринного походження на 2019 рік».

У питаннях здійснення внутрішнього аудиту Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (далі-компетентний орган) керується постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001 «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади», наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2011 № 1217 «Про затвердження кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту», наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту».

Плани діяльності з внутрішнього аудиту в Державній службі України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів та її територіальних органах затверджуються Головою Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів на півріччя за поданням Відділу внутрішнього аудиту.

Інформація
про загальний аналіз результатів державного контролю у сферах
безпеки та окремих показників якості харчових продуктів,
ветеринарної медицини за 2019 рік

Діяльність Держпродспоживслужби, пов'язана з виробництвом
та/або зберіганням харчових продуктів тваринного походження

Якісний показник	Кількісний показник 2019 рік	Кількісний показник 2018 рік	Різниця до 2018 року	Відсоток
Видано експлуатаційних дозволів	1926	640	+ 1286	+ 67 %

Діяльність Держпродспоживслужби, пов'язана з переробкою
неїстівних продуктів тваринного походження, виробництва, змішування
та приготування кормових добавок, преміксів і кормів

Якісний показник	Кількісний показник 2019 рік	Кількісний показник 2018 рік	Різниця до 2018 року	Відсоток
Видано експлуатаційних дозволів	618	417	+ 201	+ 67 %

Зазначені показники свідчать про тенденцію щорічного розширення діяльності операторів ринку (потужностей) у відповідних видах діяльності та заходи, вжиті Держпродспоживслужбою для забезпечення їх діяльності, відповідно до діючого законодавства.

Діяльність Держпродспоживслужби пов'язана з Державною
реєстрацією потужностей.

Відповідно до частини першої статті 25 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів» державній реєстрації підлягають потужності з виробництва та/або обігу харчових продуктів, на які не вимагається отримання експлуатаційного дозволу.

Станом на 01.01.2020 до Державного реєстру потужностей, оприлюдненого на офіційному сайті Держпродспоживслужби в розділі «Діяльність» «Підрозділ – Реєстри» (<http://www.consumer.gov.ua>) внесено 288337 операторів ринку, у зв'язку з припиненням діяльності виключено з реєстру впродовж року 13 166 операторів ринку.

Якісний показник	Станом на 01.01. 2019	Станом на 01.01. 2020	Різниця до 2018 року
Зареєстровано в Державному реєстрі потужностей	238 731	288 337	+49 606

Аналіз обсягів державної реєстрації свідчить про те, що в 2019 році процедуру державної реєстрації потужностей з виробництва та/або обігу харчових продуктів, на які не вимагається отримання експлуатаційного дозволу пройшли майже 50 тис операторів ринку. При цьому очікується, що така тенденція збережеться в 2020 році.

З метою забезпечення державного контролю свіжого м'яса на бійнях, потужностях з розбирання та обвалювання м'яса (стаття 30 Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин») діяльність 1405 операторів ринку здійснюється при участі офіційних ветеринарними лікарями, в тому числі на підприємствах з виробництва м'яса птиці-662 особи, виробництва м'яса копитних-1047 осіб, виробництва інших видів м'яса-284 особи, на підприємствах експортерів - 167 офіційних (державних) ветеринарних лікарів.

**Планові та позапланові заходи
державного контролю у сферах безпечності та окремих показників
якості харчових продуктів і ветеринарної медицини**

Якісний показник	Кількісний показник 2019 рік	Кількісний показник 2018 рік	Різниця до 2018 року	Відсоток
1. Всього здійснених заходів державного контролю у сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів і ветеринарної медицини	26616	12313	+14303	+ 54 %
1.1. у тому числі:				
1.2. у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів	23620	9806	+13814	+ 59 %
у сфері ветеринарної медицини	2995	2507	+488	+ 17 %
2. Позапланово перевірено всього	21417	13001	+8416	+39 %
у тому числі:				
2.2. у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів	17530	9951	+ 7579	+43 %
2.3. у сфері ветеринарної медицини	3887	3050	+837	+22 %

3. Планово відібрано зразків (всього актів відбору зразків)	11879	6819	+ 5060	+43 %
3.1. встановлено невідповідностей в зразках відібраних планово (всього експертиз в яких одна або більше невідповідностей)	706	655	+ 51	+7 %
4. Позапланово відібрано зразків всього	5364	3917	+ 1447	+27 %
4.1. встановлено невідповідностей в зразках відібраних позапланово (всього експертиз в яких одна або більше невідповідностей)	615	432	+183	+30 %
5. Розглянуто всього скарг фізичних осіб у сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів	2491	2602	-111	- 6%
6. За результатами розгляду скарг фізичних осіб у сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів здійснено перевірку (кількість актів перевірок)	1639	1282	+357	+22 %
7. У сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів піддано штрафу суб'єкти господарювання (загальна кількість осіб)	752	341	+411	+25%
7.1 на суму (загальна сума, грн.)	15964057	7503292	8 460 765	+53 %
8. У сфері ветеринарної медицини видано обов'язкових для виконання у визначені строки письмових вимог (приписів) щодо усунення порушень вимог законодавства.	2258	2180	+78	+3 %

9. У сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів видано обов'язкових для виконання у визначені строки письмових вимог (приписів) щодо усунення порушень вимог законодавства.	17339	7213	+10126	+ 58 %
10. У зв'язку з виявленими порушеннями, які становили загрозу для життя або здоров'я людини чи тварини, прийнято рішень про тимчасове припинення виробництва та/або обігу харчових продуктів та/або кормів	376	266	+110	+29 %
11. Прийнято рішень про відкликання, вилучення або знищення харчових продуктів та/або кормів (кількість рішень)	203	208	-5	- 8%

**Адміністративні послуги
центрального апарату Держпродспоживслужби**

Ліцензії на ветеринарну практику	2018 р	2019 р
Видно ліцензій на ветеринарну практику	136	197
Анульовано ліцензій	3	6
Прийнято рішень щодо додаткових місць провадження господарської діяльності	42	19
Прийнято рішень про залишення заяв на отримання ліцензій без розгляду	8	23
Прийнято рішень про відмову у видачі ліцензій	11	13
Видно ліцензій на ветеринарну практику	21	27